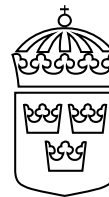

Regeringens proposition

2025/26:257

Krav på kommunala lantmäterimyndigheters ärendehanteringssystem

Prop.
2025/26:257

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 april 2026

Ulf Kristersson

Andreas Carlson
(Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet som innebär att ett krav införs på att kommunala lantmäterimyndigheter ska använda det ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av den statliga lantmäterimyndigheten.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet	4
3	Ärendet och dess beredning	6
4	Handläggningsstöd och kommunala lantmäterimyndigheter	6
5	Gemensamt ärendehanteringssystem	7
6	Ikraftträdande	13
7	Konsekvensanalys	14
7.1	Alternativ	14
7.2	Konsekvenser för Lantmäteriet	14
7.3	Konsekvenser för de kommunala lantmäterimyndigheterna	15
7.4	Konsekvenser för sakägare och annan allmänhet	15
7.5	Konsekvenser för företag	15
8	Författningskommentar	16
Bilaga 1	Sammanfattning i relevanta delar av utredningen En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten SOU 2025:98	18
Bilaga 2	Utredningens lagförslag i relevanta delar	20
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	24
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	26
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 april 2026	27

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2025/26:257

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag om lag till ändring i lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet

dels att 2 och 8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 5 a och 5 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

För tillstånd krävs att kommunen visar att

1. myndigheten kommer att få hela kommunen som sitt verksamhetsområde,

2. myndighetens arbetsuppgifter väsentligen kommer att begränsas till förrättningsverksamhet och myndighetsservice i anslutning till förrättningsverksamheten,

3. myndigheten kommer att få en *för ändamålet lämplig* organisation och en verksamhet som kan beräknas få tillräcklig omfattning för att nödvändig kompetens *skall* kunna upprätthållas,

4. minst två tjänstemän inom myndigheten kommer att ha den kompetens och erfarenhet som krävs för att handlägga förrättningar,

5. *myndighetens informationssystem* kommer att *få en sådan teknisk standard som säkerställer det informationsutbyte mellan stat och kommun som behövs inom lantmäteriområdet.*

3. myndigheten kommer att få en organisation *som är lämplig för ändamålet* och en verksamhet som kan beräknas få tillräcklig omfattning för att nödvändig kompetens *ska* kunna upprätthållas, *och*

4. minst två tjänstemän inom myndigheten kommer att ha den kompetens och erfarenhet som krävs för att handlägga förrättningar.

5 a §

En kommunal lantmäterimyndighet ska använda de ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av den statliga lantmäterimyndigheten.

5 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får

meddela föreskrifter om tillhandahållandet och användningen av de tekniska stöd som avses i 5 a § och om avgifter för användningen.

8 §¹

Om verksamheten vid den kommunala lantmäterimyndigheten inte uppfyller de förutsättningar som anges i 2 § eller om myndigheten i något väsentligt hänseende brister i sin myndighetsfunktion, får kommunens tillstånd återkallas av regeringen efter anmälan från den statliga lantmäterimyndigheten.

Om verksamheten vid den kommunala lantmäterimyndigheten inte uppfyller de förutsättningar som anges i 2 och 5 a §§ eller i föreskrifter som meddelats med stöd av 5 b §, eller om myndigheten i något väsentligt hänseende brister i sin myndighetsfunktion, får kommunens tillstånd återkallas av regeringen efter anmälan från den statliga lantmäterimyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2008:532.

3 Ärendet och dess beredning

I mars 2024 fick en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av lantmäterimyndigheternas organisering i syfte att förbättra förutsättningarna för både den statliga och de kommunala lantmäterimyndigheterna att bedriva en effektiv, enhetlig och rättssäker fastighetsbildning i hela landet (dir. 2024:34). Utredaren överlämnade i oktober 2025 utredningen En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten (SOU 2025:98). En sammanfattning av utredningen finns i *bilaga 1*. Utredningens lagförslag avseende lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet finns i *bilaga 2*.

Utredningen har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (LI2025/01713).

I denna proposition behandlas den del av utredningen som avser kommunala lantmäterimyndigheters användning av ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd som den statliga lantmäterimyndigheten, nedan även benämnd Lantmäteriet, tillhandahåller.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 26 mars 2026 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med lagförslaget i denna proposition. Lagrådet lämnade förslaget utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*.

4 Handläggningsstöd och kommunala lantmäterimyndigheter

Fastighetsbildningsverksamhet är i grunden en statlig verksamhet. Regeringen har utsett Lantmäteriet till att vara den myndighet som har det övergripande ansvaret för all förrättningsverksamhet i hela landet. Regeringen får dock enligt 1 § lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet meddela tillstånd för en kommun att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet som ska svara för förrättningsverksamhet inom kommunen. Enligt 2 § 5 lagen om kommunal lantmäterimyndighet är ett villkor för sådant tillstånd att myndighetens informationssystem får en sådan teknisk standard som säkerställer det informationsutbyte mellan stat och kommun som behövs inom lantmäteriområdet. Ett tillstånd från regeringen att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet kan enligt 8 § lagen om kommunal lantmäterimyndighet återkallas om verksamheten inte uppfyller förutsättningarna för tillståndet eller om den i något väsentligt hänseende brister i sin myndighetsfunktion.

Lantmäteriet tillhandahåller i dag ett ärendehanteringssystem och handläggningsstöd som används av alla kommunala lantmäterimyndigheter. Lantmäteriets nuvarande ärendehanteringssystem är dock föråldrat och ger inte förutsättningar för en enhetlig och gemensam uppföljning av all förrättningsverksamhet i hela landet. Detta innebär att det inte är möjligt att

på ett enkelt sätt följa upp effektiviteten i all förrättningsverksamhet årligen eller för kortare perioder. Lantmäteriet arbetar för närvarande med att byta ut detta föråldrade system mot ett nytt som utvecklas inom myndigheten. Det nya ärendehanteringssystemet med tekniska handläggningsstöd syftar till att skapa en lösning som kan beskrivas som en samling av olika tekniska system. En central del av ärendehanteringssystemet ska vara ett handläggningsstöd som används för att handlägga fastighetsbildningsärenden, besluta om åtgärder och sedan registrera åtgärderna i fastighetsregistret. Andra delar i handläggningsstödet är beslutsstöd av olika karaktär, exempelvis kartstöd, mallar och annat användarstöd som säkerställer att användare kan använda systemen effektivt och korrekt. Det nya handläggningsstödet förväntas öka förutsättningarna för rättssäkerhet och effektivitet i handläggningen. Lantmäteriets nuvarande ärendehanteringssystem kommer att tas ur drift vid årsskiftet och ersättas med det nya systemet.

5 Gemensamt ärendehanteringssystem

Regeringens förslag

En kommunal lantmäterimyndighet ska använda de ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av den statliga lantmäterimyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillhandahållandet, användningen och om avgifter för användningen.

Möjligheten att återkalla en kommuns tillstånd att bedriva kommunal lantmäteriverksamhet ska även gälla om en kommun brister i att uppfylla kraven på att använda systemen eller sådana föreskrifter som meddelats avseende användning och avgifter.

Utredningens förslag

Förslaget i utredningen överensstämmer i sak med regeringens förslag men är lagtekniskt utformat som en förutsättning för att få tillstånd. Utredningen innehåller inget förslag om bemyndigande.

Remissinstanserna

Remissutfallet är splittrat. Ett flertal remissinstanser, bland annat *Arbetsmiljöverket*, *länsstyrelserna i Dalarnas och Värmlands län*, *Riksarkivet* och *Specialfastigheter i Sverige AB*, är positiva till förslaget. Därutöver lyfter flera remissinstanser att de i princip är positiva till att införa ett gemensamt ärendehanteringssystem men att förslaget bör utredas vidare avseende ekonomiska, juridiska och praktiska aspekter. Några remissinstanser, bland annat *Göteborgs och Jönköpings kommuner* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, avstyrker förslaget med samma motivering. Bland remissinstanserna är det flera som ifrågasätter att det ska vara obligatoriskt för de kommunala lantmäterimyndigheterna att använda Lantmä-

Prop. 2025/26:257 teriets ärendehanteringssystem och handläggningsstöd. *Mölnåls, Rättviks* och *Sandvikens kommuner* anser att ett tvång att använda Lantmäteriets handläggningssystem riskerar att hämma utveckling, innovation och alternativa lösningar. *Kalmar kommun* kan acceptera att kravet på att använda Lantmäteriets system ställs men vill att det inte ska innebära något hinder för kommunen att även använda de övriga tekniska stöd som kommunen tillhandahåller inom sin organisation. Några remissinstanser, bland annat *Kristianstads, Umeå, Västerås* och *Örnsköldsviks kommuner* framför att utformningen av systemet måste vara anpassat för att möta de olika lantmäterimyndigheternas behov och lyfter behov av samverkan och dialog vid utformningen. *Haninge, Härryda* och *Trollhättans kommuner* anser att utredningens förslag försvårar processen att inrätta kommunala lantmäterimyndigheter, bland annat för att det innehåller krav på att de tvångsmässigt måste använda och betala för Lantmäteriets ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd. *Lantmäteriet* bedömer att stödet för att ta betalt av de kommunala lantmäterimyndigheterna och Lantmäteriets rätt att meddela föreskrifter om tillhandahållandet och användningen av systemen behöver framgå av lag. *Upphandlingsmyndigheten* kan inte avstyrka eller tillstyrka bedömningen att det tekniska handläggningsstödet inte omfattas av upphandlingsplikten utan att frågan utreds närmare. *Konkurrensverket* anser att frågan om upphandlingsplikt bör utredas vidare men att det vid en första anblick framstår som om vissa tjänster, som tillgång till ärendehanteringssystem eller handläggningsstöd, inte behöver upphandlas, medan det är mer oklart med andra tjänster, till exempel utbildningar.

Skälen för regeringens förslag

Statens ansvar

En viktig del i statens övergripande ansvar är att förrättningsverksamheten i hela landet ska kunna bedrivas effektivt, enhetligt och rättssäkert. För att säkerställa detta är det nödvändigt att det finns ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd som är tillgängliga och används i all förrättningsverksamhet. Detta skapar förutsättningar för att följa upp kvaliteten i förrättningsverksamheten och ger samtidigt underlag för att utveckla en mer effektiv arbetsprocess. Ett gemensamt ärendehanteringssystem och gemensamma tekniska handläggningsstöd ger också en stabil grund för en enhetlig och kontinuerlig uppföljning och redovisning av all fastighetsbildningsverksamhet i hela landet. I dag finns endast krav på att informationsutbyte mellan de kommunala lantmäterimyndigheternas system och Lantmäteriets system som behövs inom lantmäteriområdet ska säkerställas. När Lantmäteriets nuvarande ärendehanteringssystem tas ur drift riskerar dagens situation leda till otydlighet om huruvida de kommunala lantmäterimyndigheterna *måste* ansluta sig till Lantmäteriets nya system eller ens om de *får* det utan föregående upphandling. Detta kan leda till en fragmenterad situation där de kommunala lantmäterimyndigheterna använder olika system för samma typer av ärenden. I värsta fall skulle vissa av de kommunala lantmäterimyndigheterna helt sakna ärendehanteringssystem. För att förhindra en sådan situation anser regeringen att det bör införas ett

Effektivitet och enhetlighet

Fördelarna med att all förrättningsverksamhet använder samma ärendehanteringssystem och andra gemensamma tekniska handläggningsstöd är flera. Många remissinstanser instämmer i att Lantmäteriet har ett övergripande ansvar för stöd. Flera remissinstanser, *Arbetsmiljöverket, Lantmäteriet, länsstyrelserna i Dalarnas och Värmlands län, Riksarkivet och Specialfastigheter i Sverige AB* är positiva till förslaget om att ett gemensamt handläggningssystem införs och att det ställs krav på att de kommunala lantmäterimyndigheterna ska använda systemet. Flera andra remissinstanser är i grunden positiva till ett gemensamt ärendehanteringssystem och ett handläggningsstöd men har synpunkter på att det uppställs ett krav på att använda systemen.

Som utredningen lyfter fram skapar användningen av ett gemensamt ärendehanteringssystem i all förrättningsverksamhet tillsammans med andra gemensamma tekniska handläggningsstöd förutsättningar både för högre kvalitet och en mer effektiv arbetsprocess. Ett övergripande ansvar att tillhandahålla ett ärendehanteringssystem och andra gemensamma tekniska handläggningsstöd innebär att Lantmäteriet har möjlighet att utforma de olika tekniska handläggningsstöden för att exempelvis säkerställa mer enhetliga arbetsprocesser. När samma ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd används, kan Lantmäteriet utveckla arbetsprocesser och rutiner som tillämpas på ett konsekvent sätt. Därmed ges förutsättningar att utveckla kvaliteten i all förrättningsverksamhet. Att all förrättningsverksamhet använder samma system och stöd ger dessutom tydliga fördelar i fråga om utveckling, tekniskt underhåll och enklare möjlighet till informationsutbyte. Dessa fördelar gäller oavsett om ärendehanteringssystemet och de andra tekniska handläggningsstöden utvecklas av Lantmäteriets egen kompetens eller om Lantmäteriet väljer att upphandla kompetens för att utveckla det tekniska handläggningsstödet.

Det är viktigt att dessa system utformas så att det blir möjligt att använda dem och samtidigt uppfylla gällande krav på offentlighet, sekretess, säkerhet och hantering av till exempel personuppgifter som gäller för alla myndigheters verksamhet. Ett gemensamt system och tekniskt stöd ger bättre förutsättningar för att säkerställa samma skydd för sekretess och informationssäkerhet i all förrättningsverksamhet. I det enskilda fallet måste dock alltid den myndighet som handlägger ärendet göra en bedömning av vilka uppgifter som kan läggas in i systemet med hänsyn till uppgifternas karaktär och skyddsvärde och med beaktande av exempelvis tillämpliga regler för personuppgiftsbehandling, sekretess och informationssäkerhet. En skyldighet att använda ett system som Lantmäteriet tillhandahåller befriar inte den kommunala lantmäterimyndigheten från skyldigheten att följa annan reglering om till exempel hur säkerhetskyddsklassificerad information får hanteras.

Eftersom Lantmäteriets nuvarande ärendehanteringssystem kommer att tas ur drift och ersättas med ett nytt, är det viktigt att samtliga kommunala lantmäterimyndigheterna blir en del av det nya systemet. Kravet att de kommunala lantmäterimyndigheterna ska använda Lantmäteriets ärende-

Prop. 2025/26:257 hanteringssystem och tekniska handläggningsstöd bör således gälla både för sådana som redan har tillstånd och för sådana som tillkommer senare. Därför är det lämpligt att utforma kravet som en direkt handlingsregel för de kommunala lantmäterimyndigheterna och som alltså ska gälla oberoende av när en myndighet har fått sitt tillstånd.

Lantmäteriet anser att ett krav på att använda ett gemensamt tekniskt handläggningsstöd främjar en effektiv och ändamålsenlig fastighetsbildningsprocess samt skapar förutsättningar för en likvärdig och rättssäker handläggning. Regeringens anser att det är viktigt att ett gemensamt system finns för att säkerställa effektivitet och enhetlighet. Om de olika lantmäterimyndigheterna i stället använder separata system, befaras det leda till minskade möjligheter till informationsutbyte och kunna bidra till att tillämpningen skiljer sig åt. Syftet med att ha ett gemensamt handläggningssystem skulle därmed kunna gå förlorat. Det är därför motiverat att kräva att de kommunala lantmäterimyndigheterna ska använda ett gemensamt system i lantmäteriverksamheten. *Kristianstads, Umeå, Västerås och Örnsköldsviks kommuner* påpekar att det är viktigt att ärendehanteringssystemet utformas i dialog mellan lantmäterimyndigheterna och anpassas för de olika behoven. Regeringen instämmer i att det är viktigt att systemet utformas så att det blir effektivt och användbart för att förslaget ska uppfylla sitt syfte.

Kalmar kommun anser att kravet inte får innebära något hinder för kommunen att även använda de övriga tekniska stöd som kommunen tillhandahåller inom sin organisation. Regeringen för fram att förslaget bör medföra ett krav på att använda Lantmäteriets handläggningssystem och handläggningsstöd i lantmäteriverksamheten. Det föreslagna kravet bör dock inte hindra att en kommunal lantmäterimyndighet vid behov, eller för sådant som inte behöver hanteras i det gemensamma systemet, använder kompletterande system. Dock bör inte användandet av andra system kunna ske på ett sådant sätt att det kringgår kravet som uppställs i förslaget. Förslaget bör innebära att de kommunala lantmäterimyndigheterna inte bara ska ha tillgång till ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd utan även använda dem i lantmäteriverksamheten.

Flera remissinstanser, bland annat *Göteborgs och Jönköpings kommuner* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, anser att de ekonomiska och juridiska konsekvenserna av utredningens förslag måste utredas vidare och att ökade kostnader kan belasta sakägare. Regeringen instämmer i att det är viktigt att ett gemensamt system inte ger upphov till kostnader i onödan. Men möjligheten att få till stånd ett enhetligt system som är kostnadseffektivt är beroende av att förslaget i detta lagstiftningsärende genomförs. Det finns i dag en etablerad modell för att hantera kostnaderna för lantmäteriverksamheten. Utredningen har även förslag avseende förtydligande av hantering av kostnader som inte hanteras inom ramen för detta förslag.

Några remissinstanser, bland annat *Mölnåls kommun*, anser att ett krav på de kommunala lantmäterimyndigheterna att använda ett visst system kan hindra möjligheterna till utveckling och innovation genom olika lösningar. Intresset av att ha ett enhetligt system väger dock så tungt att regeringen i detta fall bedömer att det är befogat att införa ett krav på att använda det ärendehanteringssystem och handläggningsstöd som Lantmäteriet tillhandahåller.

Bland annat *Haninge kommun* anser att ett sådant krav på att använda systemen som framgår av förslaget försvårar processen att inrätta kommunala lantmäterimyndigheter. Regeringen påpekar dock att samtliga kommunala lantmäterier redan i dag använder Lantmäteriets ärendehanteringssystem. Förslaget bygger således på en ordning som redan finns, och säkerställer att de kommunala lantmäterimyndigheterna även i framtiden ska använda Lantmäteriets nya system. Även i framtiden bör det finnas betydande nytta för de kommunala lantmäterimyndigheterna med att använda ett enhetligt system, i form av tydlighet om möjligheter till stöd. Regeringen bedömer alltså att det finns betydande fördelar med ett krav och att fördelarna överväger de negativa aspekterna.

Säkerhet och resiliens

Utifrån ett beredskapsperspektiv är det viktigt att ha ett robust system som möjliggör för myndigheterna att fullgöra sina uppgifter vid krissituationer i fredstid och vid höjd beredskap och ytterst krig. Lantmäteriet har ett uppdrag att säkerställa förmågan att agera proaktivt och handlingskraftigt i hanteringen av såväl krissituationer i fredstid som vid krig och krigsfara. Mot denna bakgrund är ett gemensamt ärendehanteringssystem inte endast en förutsättning för effektivitet och rättssäkerhet utan också en viktig del i uppbyggnaden av en robust och motståndskraftig fastighetsbildningsverksamhet i hela landet.

Ett gemensamt ärendehanteringssystem är dessutom en grundläggande förutsättning för att snabbt, enkelt och fortlöpande kunna ta fram statistik om handläggningstider för olika ärendetyper. Detta är en viktig förutsättning för att förvaltningsverksamhet hos Lantmäteriet och i hela landet ska kunna följas upp kontinuerligt. Det är alltså viktigt att statistik som gäller handläggningen av förrättningsärenden kan tas ut såväl löpande under året som vid den årliga uppföljning av verksamheten som redovisas till regeringen i Lantmäteriets årsredovisning. Ett gemensamt ärendehanteringssystem för all förrättningsverksamhet är därmed nödvändigt för att ge ett gott underlag för olika förbättringsåtgärder som ger förutsättningar för ökad effektivitet, enhetlighet och rättssäkerhet i verksamheten.

Regeringen bedömer därför att det är av stor betydelse att de kommunala lantmäterimyndigheterna använder de ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av Lantmäteriet.

Konkurrens, upphandling och statsstöd

Utredningens bedömning är att bestämmelser om konkurrens, upphandling och statsstöd inte är tillämpliga på Lantmäteriets tillhandahållande av ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd till all förrättningsverksamhet. Tillhandahållandet, som är ett genomförande av statens övergripande ansvar för förrättningsverksamheten, är en förutsättning för myndighetsutövningen i förrättningsverksamheten och omfattas därmed inte av reglerna om konkurrens och statsstöd. Förslaget innebär dels att ett krav införs för alla kommunala lantmäterimyndigheter att använda ett visst handläggningssystem och handläggningsstöd i sin förrättningsverksamhet, dels att Lantmäteriet ges ett legalt monopol för att tillhandahålla dessa. Därmed finns ingen konkurrens på eller om marknaden för de system som förslaget avser. De kommunala lantmäteriernas

Prop. 2025/26:257 införskaffande bör därför omfattas av undantaget i 3 kap. 10 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Således är lagen om offentlig upphandling inte tillämplig på förfarandet. *Konkurrensverket* och *Upphandlingsmyndigheten* anser att det inte är klart i vilken omfattning reglerna om offentlig upphandling är tillämpliga på varor och tjänster som de kommunala lantmäterimyndigheterna införskaffar från Lantmäteriet. Det får göras en bedömning i varje enskilt fall när de kommunala lantmäterimyndigheterna införskaffar olika typer av varor eller tjänster från Lantmäteriet av vilken lagstiftning som är tillämplig. Regeringen anser att undantaget i upphandlingslagstiftningen är tillämpligt avseende ärendehanteringssystemet och det tekniska handläggningsstödet som träffas av det föreslagna kravet.

Avgifter och övriga villkor

Förslaget innebär att det införs ett krav för alla kommunala lantmäterimyndigheter att använda Lantmäteriets ärendehanteringssystem och handläggningsstöd. Kostnaderna för ärendehanteringssystem och handläggningsstöd ska täckas av lantmäterimyndigheterna. I dagsläget kan avgifter och övriga villkor för tillhandahållande av systemen regleras i avtal. Detta ersätts nu med det krav som införs att använda Lantmäteriets handläggningsystem. De närmare förutsättningarna för tillhandahållande och användning av systemen bör lämpligen hanteras på lägre föreskriftsnivå än lag. Föreskrifterna om tillhandahållandet och användningen kan bland annat gälla villkor som ställs på de kommunala lantmäterimyndigheterna för de tekniska stödens leverans och uppehåll i tillhandahållande, förutsättningar för antalet användare, krav för behörighet och andra krav som är motiverade av informationssäkerhetsskäl. Föreskrifterna kan även avse hur de olika delarna av ärendehanteringssystemet och handläggningsstödet ska användas för att uppnå syftet med regleringen. Sådana föreskrifter om användningen kan anpassas till de praktiska förutsättningarna för en övergång från befintliga system till de nya systemen och i takt med att de utvecklas. På detta sätt kan hänsyn tas till att vissa kommunala lantmäterimyndigheter kan behöva en längre övergångsperiod än andra för att fullt ut använda systemen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör därför ges möjlighet att meddela föreskrifter om tillhandahållandet och användningen av det tekniska stöd som de kommunala lantmäterierna ska använda.

Återkallelse av tillstånd bör gälla även det nya kravet

Förslaget innebär en direkt handlingsregel för kommunala lantmäterimyndigheter att använda de ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av Lantmäteriet. Det gör att det inte längre kommer att finnas behov av den nuvarande bestämmelsen om att kommunen, för att få tillstånd, ska visa att den kommunala myndigheten kommer att få en sådan teknisk standard som säkerställer informationsutbytet mellan stat och kommun. Den bestämmelsen bör därför tas bort. Det bör dock – i likhet med det som gäller i dag – fortsatt vara möjligt att återkalla ett tillstånd för en kommun som bryter mot skyldigheten att använda det gemensamma systemet. Bestämmelsen om återkallelse av tillståndet när

myndigheten inte uppfyller förutsättningarna för att få vara lantmäterimyndighet bör därför omfatta kravet att använda det centrala systemet. Även om förslaget innebär en materiell skärpning, från ett krav på kompatibilitet till att krav ställs på att ha de system som Lantmäteriet tillhandahåller, förväntas det inte medföra någon större skillnad i förfarandet vid återkallande. Ändringen i bestämmelsen om möjligheten till återkallande av tillstånd bedöms därmed främst vara av formell natur.

Den nya bestämmelsen med bemyndigande möjliggör för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter för de kommunala lantmäterimyndigheterna kopplade till användningen av ärendehanteringssystemet och de andra tekniska handläggningsstöden. De föreskrifter som kommer kunna meddelas med stöd av bemyndigandet kan förväntas få betydelse på lokal och nationell nivå för att säkra effektivitet och kvalitet i förrättningsarbetet. Möjligheten att återkalla tillstånd för kommuner att bedriva kommunal lantmäterimyndighet bör därför omfatta fall där sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 5 b § inte följs.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag

Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Utredningens förslag

Förslaget i utredningen överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Lantmäteriet anser att det är av stor vikt att lagändringen träder i kraft den 1 januari 2027.

Skälen för regeringens förslag

Lantmäteriets äldre ärendehanteringssystem kommer att sluta fungera vid årsskiftet 2026–2027. Det är därför angeläget att lagändringen träder i kraft senast den 1 januari 2027 för att säkerställa att samtliga kommunala lantmäterimyndigheter använder Lantmäteriets nya system vid övergången. Otydligheter kring vilka krav och möjligheter som gäller för kommunerna att använda Lantmäteriets ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd bör därför undvikas genom att ha lagändringen på plats redan vid det årsskiftet.

7.1 Alternativ

Alternativet till att staten, genom Lantmäteriet, ansvar för att tillhandahålla ett enhetligt tekniskt handläggningsstöd förtydligas, är att det fortsätter som idag. Det skulle innebära att de kommunala lantmäterimyndigheterna, antingen var för sig eller tillsammans, behöver utveckla egna handläggningsstöd för att hantera ärenden på ett ändamålsenligt sätt. Samtidigt skulle Lantmäteriet fortsatt behöva utveckla en eller flera tekniska lösningar som möjliggör för de kommunala lantmäterimyndigheterna att uppdatera fastighetsregistret på ett säkert sätt. Detta skulle riskera att leda till att lantmäterimyndigheterna använder olika skilda system och utvecklar olika arbets sätt. Konsekvensen blir bristande informationssäkerhet och informationsutbyte, lägre effektivitet och splittrad tillämpning. I slutändan riskerar det att orsaka högre kostnader för sakägare och för samhället. Något lämpligt alternativ bedöms därmed inte finnas.

7.2 Konsekvenser för Lantmäteriet

Förslaget innebär att statens roll, genom Lantmäteriet, kopplat till tillhandahållandet av ett enhetligt tekniskt handläggningsstöd, inklusive ärendehanteringssystem, handböcker med mera, förtydligas. Ett tydligare reglerat ansvar för Lantmäteriet medför ett större behov av samordning, teknisk support med mera. Därutöver tillkommer utveckling och förvaltning av det tekniska handläggningsstödet samt behov av utbildningsinsatser för samtliga medarbetare som ska använda systemet. Lantmäteriet har bedömt att kvarvarande kostnader för utveckling av handläggningsstödet uppgår till 147 miljoner kronor.

Fastighetsbildningsverksamheten är en avgiftsfinansierad verksamhet med full kostnadstäckning som mål. Avgifterna vid lantmäteriförrättningar är offentligrättsliga avgifter och den nuvarande förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar bygger på riksdagens ställningstagande att kostnaderna för fastighetsbildningen ska betalas av berörda sakägare (prop. 1994/95:166, bet. 1994/95:BoU17, rskr. 1994/95:313) och riksdagens beslut att kostnaden för den förrättningsrelaterade fastighetsregistreringen ska inkluderas i taxan för lantmäteriförrättningar (prop. 2003/04:1, bet. 2003/04:BoU01, rskr. 2003/04:73). Regeringen bedömer att det inte finns skäl att ändra den av riksdagen beslutade finansieringsprincipen för fastighetsbildningsverksamhet. Eventuella kostnadsökningar som följer av ett tydligare statligt ansvar för det tekniska handläggningsstödet med mera anses kunna finansieras genom möjligheten att ta ut avgifter.

7.3 Konsekvenser för de kommunala lantmäterimyndigheterna

Prop. 2025/26:257

Eftersom staten, genom Lantmäteriet, ska tillhandahålla ett enhetligt tekniskt handläggningsstöd minskar kommunernas självbestämmande och tar bort möjligheten att utveckla och förvalta egna system. Detta kan innebära att interna arbetsprocesser och rutiner behöver anpassas för att harmonisera med det statliga handläggningssystemet. Ett minskat handlingsutrymme kan påverka kommunernas kostnadskontroll eftersom systemutveckling och förvaltning centraliseras. I praktiken innebär detta dock ingen förändring jämfört med nuvarande situation eftersom samtliga kommunala lantmäterimyndigheter redan använder Lantmäteriets tekniska handläggningsstöd. Regeringen bedömer samtidigt att fördelarna med ett nationellt enhetligt tekniskt handläggningsstöd överväger de eventuella begränsningar som uppstår. Ett gemensamt system möjliggör högre informations-säkerhet genom enhetliga tekniska krav och förbättrar informationsutbytet vilket stärker rättssäkerhet och effektivitet i handläggningen. Alla lantmäterimyndigheter som använder det nya systemet bör vara med och betala för utvecklingskostnaderna. Fördelningen av dessa kostnader förväntas regleras i föreskrifter som meddelas med stöd av det föreslagna bemyndigandet. Eventuella kostnadsökningar bör kunna finansieras genom avgifter.

7.4 Konsekvenser för sakägare och annan allmänhet

Förslaget innebär att statens roll, genom Lantmäteriet, kopplat till tillhandahållandet av ett enhetligt tekniskt handläggningsstöd förtydligas. Detta förväntas skapa mer likvärdig handläggning över hela landet eftersom alla lantmäterimyndigheter kommer att använda samma stödstrukturer. Det minskar risken för skillnader i bedömningar mellan olika myndigheter. På sikt förväntas förslaget även leda till snabbare och effektivare handläggning genom minskad administration och ökad digitalisering och automatisering. Detta bör innebära minskade totala kostnader för sakägare. Införandet av ett nytt system och arbetssätt kan initialt innebära risker för tillfälliga störningar och längre handläggningstider. Men riskerna bedöms som övergående. Ett nytt tekniskt handläggningsstöd innebär ökade utvecklingskostnader för Lantmäteriet och därtill kommer förvaltningskostnader. Eftersom fastighetsbildningen är avgiftsfinansierad med full kostnadstäckning som mål finns en risk att lantmäterimyndigheterna kommer att behöva höja avgifterna för sakägarna.

7.5 Konsekvenser för företag

Förslaget innebär att statens roll, genom Lantmäteriet, kopplat till tillhandahållandet av ett enhetligt tekniskt handläggningsstöd förtydligas. Detta kan i teorin påverka de företag som utvecklar och tillhandahåller handläggningsstöd. Men i praktiken bedöms effekten bli begränsad eftersom samtliga kommunala lantmäterimyndigheter redan använder Lant-

Prop. 2025/26:257 mäteriets befintliga system och inget alternativ har efterfrågats eller etablerats på marknaden. De krav som följer av att systemen måste integreras med fastighetsregistret innebär höga trösklar för nya aktörer att etablera sig på marknaden. Mot denna bakgrund framstår det som naturligt att det är Lantmäteriet som även fortsättningsvis tillhandahåller det tekniska handläggningsstödet, och förslaget bedöms därmed inte leda till någon påtaglig förändring av konkurrensförutsättningarna för företag. Vid framtagandet av det tekniska handläggningsstödet bör hänsyn dock kunna tas till marknadsaktörer så till vida att integration med andra system kan göras. För företag som utgör sakägare i en fastighetsbildningsförrättning hänvisas till avsnitt 5.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet

2 § För tillstånd krävs att kommunen visar att

1. myndigheten kommer att få hela kommunen som sitt verksamhetsområde,
2. myndighetens arbetsuppgifter väsentligen kommer att begränsas till förrättningsverksamhet och myndighetsservice i anslutning till förrättningsverksamheten,
3. myndigheten kommer att få en organisation som är lämplig för ändamålet och en verksamhet som kan beräknas få tillräcklig omfattning för att nödvändig kompetens ska kunna upprätthållas, och
4. minst två tjänstemän inom myndigheten kommer att ha den kompetens och erfarenhet som krävs för att handlägga förrättningar.

I paragrafen anges vilka krav som ställs på en kommun för att få tillstånd från regeringen att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen innebär att *femte punkten* tas bort. Bestämmelserna om krav på system flyttas till en ny 5 a §. Paragrafen genomgår även språkliga ändringar.

5 a § *En kommunal lantmäterimyndighet ska använda de ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av den statliga lantmäterimyndigheten.*

Paragrafen som är ny innehåller bestämmelser om krav på kommunala lantmäterimyndigheter att använda vissa ärendehanteringssystem och handläggningsstöd. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Av paragrafen framgår att en kommunal lantmäterimyndighet ska använda det ärendehanteringssystem och de andra tekniska handläggningsstöd som Lantmäteriet tillhandahåller för all förrättningsverksamhet.

Förändringen innebär att kraven på ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd skärps för de kommunala lantmäterimyndigheterna. Den kommunala lantmäterimyndigheten måste använda de ären-

dehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd som Lantmäteriet tillhandahåller för all förrättningsverksamhet, medan det tidigare kravet endast gällde kompabilitet. Det nya kravet gäller lika för alla kommunala lantmäterimyndigheter oavsett om de har tillstånd sedan tidigare eller beviljas tillstånd efter ändringen.

Bestämmelsen tar sikte både på att den kommunala lantmäterimyndigheten ska ha tillgång till dessa system och använda dem. Av detta följer att den kommunala lantmäterimyndigheten i de fall den även har tillgång till andra system ska använda Lantmäteriets system i sin förrättningsverksamhet så att syftet bakom bestämmelsen uppfylls. I det enskilda fallet är det upp till den myndighet som handlägger ärendet att göra en bedömning av vilka uppgifter som kan läggas in i systemet med beaktande av uppgifternas karaktär och skyddsvärde, enligt exempelvis tillämpliga regler för personuppgiftsbehandling, sekretess och säkerhetsskyddsklassificering.

5 b § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillhandahållandet och användningen av de tekniska stöd som avses i 5 a § och om avgifter för användningen.

Paragrafen som är ny innehåller bestämmelser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillhandahållandet, användningen och om avgifter för användningen av de ärendehanteringssystem och de tekniska handläggningsstöd som Lantmäteriet tillhandahåller. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Bemyndigandet möjliggör att föreskrifter kan tas fram på lägre föreskriftsnivå än lag. Sådana föreskrifter kan avse avgifter för användningen av de tekniska stöd som Lantmäteriet ska tillhandahålla. Föreskrifterna kan även gälla användningen av olika delar av det tekniska stödet i takt med att det centrala stöd som Lantmäteriet tillhandahåller utvecklas. Föreskrifter om användningen kan anpassas till de praktiska förutsättningarna för en övergång från befintliga system till nya system. Sådana föreskrifter kan utformas så att kravet att använda ett centralt karthandläggningssystem anpassas så att övergången blir smidig och praktiskt genomförbar. Sådana föreskrifter kan även avse de krav som uppställs på de kommunala lantmäterimyndigheterna som ska ta del av systemen.

8 § Om verksamheten vid den kommunala lantmäterimyndigheten inte uppfyller de förutsättningar som anges i 2 och 5 a §§ eller i föreskrifter som meddelats med stöd av 5 b §, eller om myndigheten i något väsentligt hänseende brister i sin myndighetsfunktion, får kommunens tillstånd återkallas av regeringen efter anmälan från den statliga lantmäterimyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse för en kommun att ha en kommunal lantmäterimyndighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Genom ändringen tydliggörs att kommunens tillstånd får återkallas om verksamheten vid den kommunala lantmäterimyndigheten inte uppfyller de krav ställs i den nya 5 a § avseende användning av de ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av Lantmäteriet. Tillståndet får även återkallas om kommunen bryter mot bestämmelser i sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 5 b §.

Sammanfattning i relevanta delar av utredningen

En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten SOU 2025:98

Nedan redovisas endast delarna inledning, allmänna utgångspunkter samt de delar av utredningen som berör frågan om de kommunala lantmäterimyndigheternas användande av ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av Lantmäteriet.

De kommunala lantmäterimyndigheterna får tillgång till det övergripande stödet enligt samma förutsättningar som Lantmäteriet

Utredningen konstaterar att det ingår i statens övergripande ansvar att tillhandahålla utbildningar, handböcker, handledningar, rutiner, riktlinjer och motsvarande stöd, ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd som ska användas i all förrättningsverksamhet.

Tydligare villkor för att få inrätta en kommunal lantmäterimyndighet

Utredningen bedömer att det finns anledning att förtydliga villkoren i 2 § lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet för att få inrätta en kommunal lantmäterimyndighet. Syftet med förtydligandena är att de villkor som ställs ska motsvara vad som kan krävas av en kommunal lantmäterimyndighets organisation utifrån den samhällsutveckling som skett sedan lagen om kommunal lantmäterimyndighet infördes.

Utredningens förslag innebär att det tydliggörs att vad som ska tillhandahållas inom ramen för statens övergripande ansvar också gäller i förhållande till de kommunala lantmäterimyndigheterna.

Statens övergripande ansvar påverkas inte av att det finns kommunala lantmäterimyndigheter. Det finns därför som utgångspunkt inte någon skillnad mellan Lantmäteriet och de kommunala lantmäterimyndigheterna till exempel i fråga om val av ärendehanteringssystem eller andra tekniska handläggningsstöd.

Utredningen föreslår därför att de kommunala lantmäterimyndigheterna ska ha tillgång till det övergripande stödet enligt samma förutsättningar som Lantmäteriet.

Som en följdändring till den nya bestämmelsen i 5 a § förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet föreslår utredningen därför att bestämmelsen i 12 § 11 förordningen med instruktion för Lantmäteriet ska upphävas vilket innebär att tillhandahållande av ett ärendehanteringssystem till kommunala lantmäterimyndigheter inte längre ska regleras som en frivillig uppdragsverksamhet för Lantmäteriet. Utredningen föreslår också en bestämmelse i 2 § lagen om kommunal lantmäterimyndighet om att ett av villkoren för att en kommun ska få regeringens tillstånd att inrätta

en kommunal lantmäterimyndighet ska vara att det ärendehanteringssystem och de andra tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av Lantmäteriet ska användas av den kommunala lantmäterimyndigheten.

Prop. 2025/26:257
Bilaga 1

Bedömning utifrån bestämmelser om konkurrens, upphandling och statsstöd

Utredningen bedömer att bestämmelser om konkurrens, upphandling och statsstöd inte är tillämpliga på Lantmäteriets tillhandahållande av utbildningar, handböcker, handledningar, rutiner, riktlinjer och motsvarande stöd, ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd till all förrättningsverksamhet. Det huvudsakliga skälet för det är att tillhandahållandet, som är ett genomförande av statens övergripande ansvar, är en förutsättning för myndighetsutövningen i förrättningsverksamheten och därmed inte omfattas av reglerna om konkurrens och statsstöd. Av betydelse för bedömningen har också varit att utredningens förslag om ändring i Lantmäteriets instruktion och förordningen om avgifter vid lantmäteriförrättningar innebär att tillhandahållandet av ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd inte kan betraktas som ett anskaffande av en vara eller tjänst mellan en kommunal lantmäterimyndighet och Lantmäteriet eller att det sker någon tilldelning av ett kontrakt. Därmed är lagen (2016:1145) om offentlig upphandling inte tillämplig på förfarandet. Om det görs en annan bedömning av frågorna om anskaffning av varor eller tjänster med mera, bedömer utredningen att förslagen omfattas av undantaget i 3 kap. 10 § lagen om offentlig upphandling.

En tydligare rättslig reglering av villkoren för att få inrätta en kommunal lantmäterimyndighet

Utredningen föreslår att villkoren i 2 § lagen om kommunal lantmäterimyndighet för att få tillstånd att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet ska förtydligas. I ett nytt andra stycke förtydligas att kommunen ska visa att de villkor som beskrivs i ansökan och som ska vara uppfyllda för att regeringen ska bevilja tillstånd att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet också fortlöpande uppfylls över tid. Det ger den kommunala lantmäterimyndigheten förutsättningar att ha en verksamhet som både är stabil och utvecklas utifrån de krav som ställs på fastighetsbildningen och genomförande av statlig verksamhet över tid.

2 § 5 lagen om kommunal lantmäterimyndighet

Utredningen föreslår att bestämmelsen i 2 § 5 lagen om kommunal lantmäterimyndighet ska ange att en kommunal lantmäterimyndighet ska använda ärendehanteringssystem och tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av Lantmäteriet.

Utredningens lagförslag i relevanta delar

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet

Härigenom föreskrivs i frågan om lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet

dels att 2 § och 4–6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

För tillstånd krävs att kommunen visar att

1. myndigheten kommer att få hela kommunen som sitt verksamhetsområde,

2. myndighetens arbetsuppgifter väsentligen kommer att begränsas till förrättningsverksamhet *och myndighetsservice i anslutning till förrättningsverksamheten,*

3. myndigheten kommer att få en för ändamålet lämplig organisation och en verksamhet som kan beräknas få tillräcklig omfattning för att nödvändig kompetens *skall* kunna upprätthållas,

4. *minst två tjänstemän inom myndigheten kommer att ha den kompetens och erfarenhet som krävs för att handlägga förrättningar,*

5. *myndighetens informations-system kommer att få en sådan teknisk standard som säkerställer det informationsutbyte mellan stat och kommun som behövs inom lantmäteriområdet.*

2. myndighetens arbetsuppgifter väsentligen kommer att begränsas till förrättningsverksamhet,

3. *myndighetens verksamhet kommer att ha tillräcklig omfattning för att nödvändig kompetens ska kunna upprätthållas och att myndigheten får en för ändamålet lämplig organisation som innebär att lokaler och medarbetare är oberoende i förhållande till kommunen,*

4. *myndigheten kommer att ha ett tillräckligt antal medarbetare som har den kompetens och erfarenhet som krävs för att handlägga förrättningar, och.*

5. *myndigheten kommer att använda ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd som tillhandahålls av den statliga lantmäterimyndigheten.*

Kommunen ska, efter att tillstånd meddelats, visa att den kommunala lantmäterimyndigheten fortlöpande uppfyller villkoren enligt punkterna 1–5.

En kommunal lantmäterimyndighet ska börja sin verksamhet vid det årsskifte som infaller närmast efter det att ett år förflutit sedan tillståndet meddelades.

Verksamheten får påbörjas tidigare än vad som framgår av första stycket, om den statliga lantmäterimyndigheten i det enskilda fallet beslutar om det.

När en kommunal lantmäterimyndighet börjar sin verksamhet enligt första eller andra stycket, ska den statliga lantmäterimyndigheten överlämna samtliga pågående ärenden i kommunen till den kommunala lantmäterimyndigheten med undantag för ärenden som en kommunal lantmäterimyndighet inte ska handlägga enligt 5 § 1–5 eller om det av annat skäl är uppenbart oskäligt att ett pågående ärende överlämnas.

5 §³

Den kommunala lantmäterimyndigheten handlägger ärenden om fastighetsbildning, fastighetsbestämning, särskild gränsutmärkning och fastighetsregistrering inom kommunen. Till den statliga lantmäterimyndigheten ska *dock* överlämnas

1. *förrättningar* som avses i 4 kap. 7 a § andra stycket fastighetsbildningslagen (1970:988),

2. *förrättningar* som avser flera lantmäterimyndigheters verksamhetsområden,

3. stora jord- och skogsbruksförrättningar som inte omfattar ny bebyggelse, och

4. *andra särskilda förrättningar* som av kompetens- eller resursskäl inte bör handläggas hos myndigheten.

Den kommunala lantmäterimyndigheten handlägger *i huvudsak* ärenden om fastighetsbildning, fastighetsbestämning, särskild gränsutmärkning och fastighetsregistrering inom kommunen. Till den statliga lantmäterimyndigheten ska överlämnas *förrättningar och andra ärenden*

1. som avses i 4 kap. 7 a § fastighetsbildningslagen (1970:988),

2. som avser flera lantmäterimyndigheters verksamhetsområden,

3. *som* avser stora jord- och skogsbruksförrättningar som inte omfattar ny bebyggelse,

4. som av kompetens- eller resursskäl inte bör handläggas hos myndigheten, *och*

5. *om det när ansökan ges in kan antas att handläggningen av förrättningen eller ärendet omfattas*

² Senaste lydelse 2008:532.

³ Senaste lydelse 2009:563.

av bestämmelserna i säkerhets-
skyddslagen (2018:585) ska för-
rättningen eller ärendet utan dröjs-
mål överlämnas.

Beslut av den kommunala lantmäterimyndigheten att överlämna en
förrättning får inte överklagas.

5 a §

En kommunal lantmäterimyndighet får inom sitt verksamhetsområde utföra uppdragsverksamhet under förutsättning att verksamheten inte påverkar myndighetens oberoende i förhållande till kommunen och att verksamhetens omfattning inte medför en negativ inverkan på handläggningstiderna i myndighetens förrättningsverksamhet.

Uppdragsverksamheten får endast omfatta

1. upprättande av fastighetsförteckning samt fastighets- och arkivutredning,

2. rådgivning och utbildning i fastighetsrättsliga frågor,

3. upprättande av ansökan om lagfart, värdeintyg för lagfart och nybyggnadskarta, om uppdragsverksamheten utförs i samband med ett ärende i förrättningsverksamhet, och

4. gränsutvisning.

Den kommunala lantmäterimyndigheten ska ta ut avgifter för genomförd uppdragsverksamhet och redovisa resultatet till den statliga lantmäterimyndigheten.

6 §⁴

Den statliga lantmäterimyndigheten utövar tillsyn över verksamheten vid de kommunala lantmäterimyndigheterna.

Den statliga lantmäterimyndigheten utövar tillsyn över att en kommunal lantmäterimyndighet förlöpande uppfyller villkoren i 2 § 1–5.

*Den statliga lantmäterimyndigheten ska senast innan ett tillsyns-
ärende avslutas ta ställning till om en anmälan enligt 8 § ska göras.*

Denna lag träder i kraft 1 januari 2027.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden inkommit från: Affärsverket Svenska kraftnät, Akademiska Hus, Arbetsmiljöverket, Borlänge kommun, Boverket, Domstolsverket, Eskilstuna kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Fastighetsägarna Sverige, Fortifikationsverket, Föreningen Sveriges stadsbyggare, Försvarmakten, Gävle kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Göteborgs kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Halmstads kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Haninge kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Helsingborgs kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Huddinge kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Härryda kommun, Hässleholms kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Höganäs kommun, Högskolan i Gävle, Jernhusen AB, Jönköpings kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Kalmar kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Karlskoga kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Karlstads kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Kiruna kommun, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Kristianstads kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Kungl. Tekniska Högskolan (KTH), Landskrona kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Lantmäteriet, Lidköpings kommun, Lindesbergs kommun, Linköpings kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Lunds kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Lunds universitet (genom Lunds tekniska högskola), Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Malmö kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Malung-Sälens kommun, Marks kommun, Mölndals kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Nacka kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Naturvårdsverket, Norrköpings kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Nätverket för kommuner med lantmäterimyndighet, Ockelbo kommun, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, Samhällsbyggarna, Sandvikens kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Specialfastigheter i Sverige AB, Statens fastighetsverk, Statskontoret, Stockholms kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Sundsvalls kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Sunne kommun, Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen), Svenska kyrkan, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sätters kommun, Södertälje kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Trafikverket, Trollhättans kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Täby kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Uddevalla kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Umeå kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Uppsala kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Uppsala universitet, Varbergs kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Vetlanda kommun, Vänersborgs kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Vänersborgs

tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Västerås kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Växjö kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Älmhults kommun, Ängelholms kommun, Öckerö kommun, Örebro kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Örnköldsviks kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Östersunds kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Östersunds tingsrätt (mark- och miljödomstolen) och Östra Göinge kommun.

Följande remissinstanser har inte svarat eller har angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Ale kommun, Arvidsjaurs kommun, Borås kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Boxholms kommun, Bromölla kommun, Bräcke kommun, Falu kommun, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Föreningen för samhällsplanering, Företagarna, Gislaveds kommun, Hjo kommun, Höörs kommun, IQ Samhällsbyggnad, Järfälla kommun, Kriminalvården, Lantbrukarnas Riksförbund (inkl. LRF Skogsägarna), Lekebergs kommun, Ljusdals kommun, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Markaryds kommun, Motala kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Myndigheten för civilt försvar, Norrtälje kommun, Nyköpings kommun, Osby kommun, Oskarshamns kommun, Regelrådet, Research Institutes of Sweden (Rise), Sjöfartsverket, Skellefteå kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Skövde kommun (inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten), Småkom, Staffanstorps kommun, Statens energimyndighet, Statens centrum för arkitektur och design (Arkdes), Statistiska centralbyrån (SCB), Storfors kommun, Sveaskog AB, Svenska Bostäder, Svenska institutet för standarder (SIS), Svenskt Näringsliv, Sveriges allmännyttan, Sveriges Arkitekter, Sveriges stadsarkitekters förening, Sölvesborgs kommun, Tranås kommun, Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Villaägarnas Riksförbund, Värmdö kommun och Åsele kommun.

Därutöver har yttranden inkommit från: Besqab AB, Båstads kommun, Holmen skog, JM AB, Karlskoga energi och miljö AB, Kungsbacka kommun, Obos Sverige AB, Riksbyggen ekonomisk förening, Riksförbundet enskilda vägar, Rättviks kommun, Salems kommun, Stenungssunds kommun och Upphandlingsmyndigheten.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-04-16

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Mari Andersson
samt justitierådet Martin Nilsson

Krav på kommunala lantmäterimyndigheters ärendehanteringssystem

Enligt en lagrådsremiss den 26 mars 2026 har regeringen (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Andreas Sigeman.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

De kommunala lantmäterimyndigheterna i Halmstads kommun, Kristianstads kommun, Norrköpings kommun och Stockholms kommun har framfört synpunkter på remissen i ett brev till Lagrådet. Lagrådet överlämnar brevet till regeringen för övervägande under den fortsatta beredningen.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 april 2026

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Svantesson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Slottnér, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestränd, Bohlin, Carlson, Rosencrantz, Dousa, Larsson, Britz, Mohamsson, Lann

Föredragande: statsrådet Carlson

Regeringen beslutar proposition Krav på kommunala lantmäterimyndigheters ärendehanteringssystem